

Waarnemingen juli, augustus, september 2012

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht is te vinden van de vogels die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Bosvogels op drift

Als je Boomklevers, spechten of mezen wilt zien dan is een bezoek aan Nieuw-Leeuwenhorst of één van de andere landgoedbossen een goede keus. Dat je deze vogels ook door de zeereep kunt zien trekken verwacht je niet direct. Op de trektelpost de Puinhoop in de



*Boomklever 9 september 2012 de Puinhoop Katwijk
@ Johnny van der Zwaag*

Coepelduynen en de Driehoek in de Noordduinen vlogen in september opvallend veel bosvogels langs. **Grote Bonte Spechten** waren talrijker dan andere jaren, met op 9 september zelfs 20 vogels (beste dag ooit). Op een aantal dagen dook er ineens een **Kleine Bonte Specht** op, vaak even neerstrijkend in de omgeving van de telpost, maar daarna weer door. Maar een **Boomklever** verwacht je nog het minst. Dit is een absolute zeldzaamheid op de Puinhoop en pas één keer eerder hier gezien. Nu vlogen er twee langs, één op 9 en één op 23 september. Dat de Boomklevers op drift waren blijkt ook wel uit waarnemingen op de Willem v.d. Bergh, de St Bavo, AWD Sasbergen en de Noordduinen, plekken waar zich nooit Boomklevers hebben gevestigd en die maar af en toe door zwervers worden bereikt. Ook **Gaaien** en **Zwarte Mezen** waren dit jaar talrijk. Het zal velen opgevallen zijn, de losse groepjes Gaaien die passeerden door het dorp en langs de binnenduintrand. Vaak waren het lange slierten van steeds weer een nieuwe Gaai die zijn voorganger op gepaste afstand volgde, af en toe invallend in een boom. Voor de Gaai werd op 23 september de beste dag ooit voor de Puinhoop in Katwijk genoteerd, met 89 vogels. Aan het eind van de maand voegden zich ook **Kool-** en **Pimpelmezen** bij het gezelschap bosvogels boven de telpost. Op Falsterbö vliegen dit jaar recordaantallen

van deze mezen langs. De oorzaak is een slecht mastjaar voor de beuk in Zuid-Zweden. De beuken hebben daar dit jaar weinig beukennotjes geproduceerd, waardoor voedselschaarste dreigt voor de bosvogels en deze massaal de wijk nemen. Dat wordt nog eens versterkt doordat er vorige winter wel veel beukennotjes waren. De mezen zijn in goede conditie het broedseizoen in gegaan en waren succesvol. Met veel vogels en weinig voedsel is er dan maar één keuze: massaal vertrekken. Overigens is het waarschijnlijk dat de mezen die we hier zien niet uit Z-Zweden komen, maar vanuit het oosten de Baltische kust zijn afgezaakt, mogelijk helemaal vanuit Rusland. Dat de herkomst van de bosvogels oostelijk ligt blijkt ook wel uit het feit dat voor Gaaien, Zwarte Mezen en spechten dit jaar geen uitzonderlijk jaar was op Falsterbö. Dat we ze toch boven de trektelposten zagen verschijnen wijst er op dat ook in ons land en verder naar het oosten de voedselsituatie slecht was. Ook volgden dit op een goed mastjaar. Dit jaar is mager en veel vogels verlaten de bossen. Wij zien ze vervolgens op onverwachte plekken zoals trektelposten in het buitenduin.

Bollenland onder water

In 'Tussen tulpen en de zee' hebben we aandacht besteed aan het onder water

zetten van bollenland. We verzuchtten dat dit helaas in onze regio nooit een hoge vlucht had genomen en in een dalende lijn zat. Dit jaar kregen we ongelijk: kwekers hebben dit jaar in ons waarnemingsgebied meer bollenland dan ooit onder water gezet. Vooral het perceel in de Bronsgeest trok veel steltlopers en was vanaf de weg goed te bekijken. Vaak meerdere keren per dag ging er wel iemand langs, zodat de vogels van dag tot dag, of bijna van uur tot uur gevolgd zijn. Het grote aantal percelen onder water leverde ook een ongekend aantal zeldzaamheden op: op het perceel in de Bronsgeest een **Poelruiter** (RG) en twee **Lachsterns** (AS), een **Gestreepte Strandloper** in de Hogeveense Polder (AS) en een **Grauwe Franjepoot** in de Zilkerpolder (RH).

In de grafiek is het verloop van de aantallen steltlopers (exclusief Kievit) en eenden te zien. Begin juli bij het onder water zetten trekt het perceel eerst veel **Kleine Plevieren** aan, met zelfs een groep van 17 op 8 juli (AS). Mogelijk zijn dit broedvogels van bollenland uit de omgeving. Daarna komt een periode met weinig steltlopers met alleen enkele **Oeverlopers**. Vanaf 21 juli, met de verbetering van het weer, zet de steltloper trek goed in en verschijnen er **Witgatjes** en loopt ook het aantal **Oeverlopers** op. Begin augustus is er een dip, samenvallend met een periode van slechter weer. Daarna lopen de aantallen weer op, met op de top 18 **Oeverlopers** en 12 **Witgatjes** (AS). Daarna dalen de

aantallen iets, maar blijven tot het droogzetten van het land op een hoog niveau. De eenden laten een ander patroon zien. Vanaf 25 juli verschijnen de eerste eenden, waaronder een vroege **Smient** (AS). De aantallen lopen daarna geleidelijk op om, tot het droogleggen van het perceel, hoog te blijven. Het is niet de doortrek die het patroon bepaalt maar de beschikbaarheid van voedsel. Het duurt even voordat het waterleven (muggenlarven) op het perceel zich ontwikkelt, maar als er eenmaal voldoende voedsel arriveren de eenden en blijven langere tijd aanwezig. In juli zijn het vooral **Krakeenden** en **Wilde Eenden** die het perceel aandoen. Vanaf 10 augustus verschijnt de **Wintertaling** en wordt al snel de talrijkste soort.

Waarneming.nl voor de atlas

Degenen die op de gezellige en drukbezochte vogelaarsavond in november waren weten het al: vanaf

december start het atlasproject van SOVON. In dit project worden in de komende drie jaar de broedvogels en wintervogels in heel Nederland in kaart gebracht. Behalve van gerichte tellingen zal SOVON in dit onderzoek ook gebruik maken van waarnemingen die via www.waarneming.nl worden ingevoerd. Dit levert waardevolle gegevens en iedereen kan hier in feite aan mee doen. Zie je overwinterende vogels (periode december t/m februari) of vogels die als broedvogels in ons waarnemingsgebied voorkomen (periode maart-juli), geef die dan door via www.waarneming.nl. Alle waarnemingen van alle soorten zijn welkom! Zorg wel dat je de locatie zo exact mogelijk aangeeft. Zie je bij broedvogels bewijs dat ze echt tot broeden zijn gekomen (bijvoorbeeld een broedende Kraai op een nest of een Merel die met voer sleept) vermeld dat dan vooral ook. Op deze manier kunnen we samen een mooie bijdrage leveren aan het landelijke project en de Duin- en Bollenstreek op de kaart zetten!

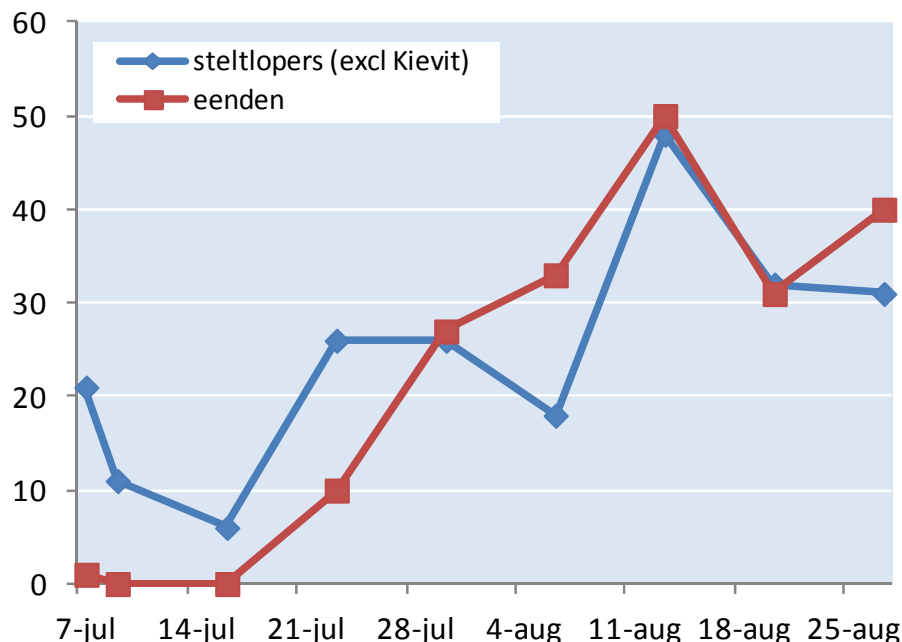


Witgatje en Bosruiter 15 augustus 2012 Bronsgeest Noordwijk @René van Rossum



Grauwe Franjepoot 25 sept. 2012 Zilker polder Leidse vaart @ Fred Klootwijk

Maximum aantal steltlopers (exclusief Kievit) en eenden per week op bollenperceel Bronsgeest.



bollenland	opp. (ha)	eerste en laatste waarneming	hoogtepunten
De Klei	1,4	30 jul- 28 aug	Op dit kleine perceel deels omgeven door bebouwing vooral veel rustende meeuwen (max 940 Kokmeeuwen JD), met af en toe een juveniele Zwartkopmeeuw (max 3 BB). Weinig steltlopers (1-3 Oeverlopers). Van 15 t/m 26 aug verbleef er een Grutto , met daarbij op 26 aug 2 Zwarte Ruiters (AS).
Bronsgeest	3,2	7 jul – 3 sep	Groot perceel in open bollenland. Grote variatie aan steltlopers met o.a. Bosruiters (max 6 PS, AS), Witgatjes (max 12 AS), Oeverlopers (max 18 AS). Hoogtepunten: 4 Kluten op 25 jul (RG ea) en een Poelruiter die op 2 sep kort het perceel aandeed (RG ea). Bij het droogvallen liep het aantal Kieviten op tot 1040 (JD). Over een groot deel van de periode verbleven er voedsel zoekende Wintertalingen (max 31 AS) en andere eenden. Op 1 aug zat er een Casarca . Van 13 tot 28 aug verbleven er enkele Zomertalingen (max 4 PS). Verder waren hier steeds rustende meeuwen en Visdieven te vinden. Hier zaten op 13 aug twee Lachsterns tussen (AS, JD), een juveniel begeleid door een volwassen vogel.
Maandagse Wetering N'hout	0,5	6 jul – 19 aug	Een klein perceel aan de rand van de bebouwde kom, vooral in de avond in trek als slaapplek van meeuwen en Lepelaars (max 2). Tussen de meeuwen zat één keer een Geelpootmeeuw en twee keer een Zwartkopmeeuw . Af en toe verscheen er een Groenpootruiter , Oeverloper of een Witgat .
Hogeveense Polder Herenweg	3,5	8 sept - okt	Een perceel met ondiep water, in trek bij steltlopers. Hoogtepunt was een Gestreepte Strandloper die hier op 20 en 21 sep verbleef (AS). Vaste gast was de Bonte Strandloper (max 10) en hier dook ook de enige Kleine Strandloper (21 sep AS) en een juveniele Krombekstrandloper (14-29 sep AS ea) op.
Hogeveense Polder Sixenburg	3,5	6 sept - okt	Een perceel met wat dieper water, minder geschikt voor steltlopers en met vooral rustende meeuwen en voedselzoekende Bergeenden (max 18 AS). De steltlopers van het perceel aan de Herenweg kwamen af en toe op dit perceel buurten (o.a. de Kleine Strandloper en Krombekstrandloper).
Zilkerpolder Delfweg	2,1 en 0,7	26 jul – 7 sep	Hier lagen twee percelen, waarvan alleen de grotere regelmatig bezocht is. Hier verbleven kleine aantallen steltlopers, zoals Bosruiters (max 4 AS), Witgatjes (max 6 AS) en Zwarte Ruiter (max 3 AS). Van 26 aug tot 1 sep verbleef er een Kanoet (LB AS PS).
Zilkerpolder Leidse Vaart	2,2	8 sep - okt	Dit perceel lag in de lengte langs het fietspad en herbergde daardoor weinig vogels. Desondanks voelde een juveniele Grauwe Franjepoot (TH ea) er zich van 22 tot 27 sept. zich prima thuis.

Maandoverzichten

juli

Juli startte met een paar mooie dagen, maar vanaf 5 juli begon een periode met een continue aanvoer van depressies. Harde wind uit de westhoek en buien bepaalden het beeld. In de laatste week van juli volgde een periode met zomerse dagen.

Met de oostelijke stroming van begin juli raakte een **Slangenarend** boven onze omgeving verzeild en vloog op 4 juli boven De Klei (AS). Ook trokken er op 5 juli 5 **Ooievaars** over het Vinkeveld (JF). De omslag naar het slechte weer bracht een massale beweging van **Gierzwaluwen** op gang. Op 7 juli foerageerden er 400 boven het Vinkeveld (NA) en aan het eind van de middag trokken er 1800 over Noordwijk-Binnen (AS). De volgende ochtend trokken er weer grote groepen over met in totaal 1300 vogels over Duinpark (JD). In de periode met harde westenwind verscheen op 16 juli een **Vale Pijlstormvogel** voor de zeetrekthut (JD) en ook vloog er een **Roodkeelduiker** langs (JD). De eerste **Drieteenstrandlopers** van het najaar liepen op 15 juli op het strand van de AWD (AS). Er waren opvallend veel **Grote Mantelmeeuwen** aanwezig, met op 16 juli 162 vogels op het strand tussen Noordwijk en de provinciegrens (HV). De eerste juveniele **Zwartkopmeeuw** verscheen volgens verwachting kort na het midden van de maand, op 19 juli op het onder water gezette bollenland bij Noordwijkerhout (BB). Bij het Pindabergje raakt ons waarnemingsgebied net aan het infiltratiegebied van de AWD. Hier waren ook dit jaar weer bijzondere broedvogels voor ons gebied aanwezig (AS): een hoempende **Roerdomp** op 6 juli,

roepende **Waterrallen** en een paartje **Grauwe Vliegenvangers** met 4 net vliegvlugge jongen op 21 juli. Ook bij De Zilk in de AWD bracht een paartje Grauwe Vliegenvangers jongen groot en was een familie aanwezig op 30 juli (RSc). Met de verbetering van het weer vanaf 20 juli verschenen er een aantal zeldzame doortrekkers. Tussen 20 en 24 juli vlogen er vier keer **Purperreigers** over de duinen, met in totaal 9 vogels (AS, PS). Op 20 juli trok er een **Zwarte Ooievaar** over het Noordwijk-Binnen, belaagd door een meeuw. Dezelfde dag vloog er een **Lachstern** over de Coepelduynen (GT). Bijzondere gasten voor juli waren een **Rode Wouw** op 23 over de Coepelduynen (PS) en twee **Zwarte Wouwen** op 27 juli over de Noordzijdorpolder (CS). Op 26 juli zong er nog een **Sprinkhaanzanger** bij de Puinhoop (AM). In Noordwijk aan Zee zwierf een **Kauw** rond met een afwijkend 'bont' verenkleed, door velen opgemerkt en al aanwezig sinds december 2011(BN). Eerder huisde deze vogel op Texel. In het bos van Nieuw-Leeuwenhorst vlogen **Eikenpages** (CZ). Van deze vlinder zijn in onze omgeving maar weinig plekken bekend. In Nieuw-Leeuwenhorst zijn ze, voor zover na te gaan, nog niet eerder gezien.



In Noordwijk aan Zee zwierf een Kauw rond met een afwijkend 'bont' verenkleed, @Tielke van der Wal

augustus

De sombere maand juli leek een vervolg te krijgen in augustus, maar rond de 10^e zette een periode in van droog en warm weer. De zomer van 2012 ging hierdoor uiteindelijk de boeken in als 'normaal', hoewel dit door weinig mensen zo ervaren zal zijn. Zware buien in het laatste weekend van augustus sloten de droge periode af.

De maand begon met een **Casarca** op 1 augustus op het onder water gezette bollenland in de Bronsgeest (AS). Mogelijk is dit een vogel van de populatie van honderden vogels die Nederland tegenwoordig in de zomer bezoekt. De **Poelruiter** die op 3 augustus ontdekt werd op het perceel (RG) vloog snel weer op en verdween met een groepje Witgatjes uit zicht. Ook de twee **Lachsterns** op 13 augustus zaten er maar kort (AS, JD). Waarschijnlijk waren dit net als de overvliegende vogels van 4 en 11 augustus doortrekkers (2 juveniel over Vinkeveld NA, adult over

Puinhoop. De zeldzame **Ortolaan** is een vroege doortrekker. Tussen 19 en 30 augustus vlogen er in totaal 5 over de Coepelduynen (AS, PS, JS), de Driehoek (CZ) en de Noordzijdepolder bij de St Bavo (MW). De laatste vogel streek ook neer in de polder. Op 20 augustus was al een adulte **Slechtvalk** aanwezig in de Polder Hoogeweg op de vaste overwinterstek. Van 20 tot 24 augustus was er een voor onze regio zeldzame libel te zien in het Langeveld: een **Zuidelijke Heidelibel** (JB). In de tweede helft van augustus vlogen



Wespendieven 15/16 augustus 2012 Bronsgeest Noordwijk @René van Rossum

Coepelduynen PS). Na de eerdere waarneming in juli was er op 5 augustus weer een **Rode Wouw** aanwezig, dit keer in de AWD (AG, FB). Die dag zat ook het eerste **Paapje** op doortrek in de Elsgeestpolder (AS). De waarnemers bij het bollenland van de Bronsgeest zagen tussen 8 en 18 augustus een aantal keer **Wespendieven** overvliegen. Dit is een soort waar we alert op moeten zijn als mogelijke nieuwe broedvogel in onze omgeving. Verdacht was dat één van de vogels neerstreek in Klein-Leeuwenhorst (JD). Toch ging het waarschijnlijk om doortrekkers: op deze dagen werden ook elders doortrekkende Wespendieven gezien. Dit werd bevestigd door de foto's die drie verschillende vogels laten zien: een donker en een licht mannetje op 15 augustus (RR) en een juveniel op 16 augustus (JS, RR). Bijzonder waren de twee **Raven** die op 18 augustus over het Vinkeveld vlogen (NA). Dit zijn ongetwijfeld rondzwervende vogels van het succesvolle broedgeval bij Wassenaar dit jaar. Voor de zeetrekthut bleef het, vanwege het weinig uitgesproken weer, vrij rustig. Een goede dag met stormgasten was 26 augustus toen een adulte **Middelste jager** (JD), een juveniele **Kleinste jager** (PS, JD), een **Grauwe Pijlstormvogel** (PS) en een **Noordse Stormvogel** (PS) langs vlogen. De eerste **Kramsvogels** vlogen op 19 augustus langs de

er **Heivlinders** in de Coepelduynen. Sinds 2010 zijn er weer waarnemingen uit dit gebied en ondanks het matige vlinderseizoen lijken ze wat toe te nemen, met meldingen tot 5 stuks (HM ea).



Heivlinder Coepelduinen 21 aug. @Hans Meijer

september

September was een maand met weinig extremen. De wind zat vooral in het zuidwesten. Dagen met (zuid)oostenwind waren schaars, met 9 en 23 september als mooie dagen. Tussen 14 en 18 september stond er op een aantal dagen een harde aanlandige wind.

Begin september dwaalden er meerdere zeldzame libellen naar onze regio af. De **Zuidelijke Keizerlibel** werd dit jaar voor het eerst in ons waarnemingengebied gezien. Na een eerste waarneming op 26 juli in de AWD (PL) volgde er nog één op 3 september in de Coepelduynen (FL). Van 2 tot 3 september zaten er **Zwervende Heidelibellen** langs het Zwarte pad in Katwijk (EH ea). In het begin van de maand ging de aandacht naar de duinstrook, waar vooral de Coepelduynen bijzondere doortrekkers opleverde. Op 1 september cirkelde een juveniele **Reuzenster** daar boven de zeereep naar zuid (AS). De **Sperwergrasmus** is een soort die zich moeilijk laat zien. Op 8 september zagen enkele gelukkigen deze vogel op de Puinhoop (LP, RR) en op 9 september zat er één in De Blink (FG). **Purperreigers** strijken zelden neer in onze omgeving. Op 9 september zat er één bij de Weitje van de Blauwe Paal in de AWD (AS). Na de **Ortolanen** van augustus volgden er nog drie tussen 2 en 9 september, alle uit de Coepelduynen (AS ea). Een juveniele **Grauwe Kiekendief** vloog op 9 september over de duinen naar zuid en werd gezien over de AWD (AS), vervolgens over de Driehoek (CZ) en uiteindelijk over de Puinhoop (RR ea), waar hij uit zicht verdween achter de kerktoeren van Katwijk. In de Zweterpolder waren op 7 september nog 2 **Engelse Kwikstaarten** aanwezig (HV), waarschijnlijk de vogels die daar gebroed hebben. Op 23 september vlogen de eerste **Koperwieken** over de Driehoek (CZ) en de Puinhoop (RR, PS), een teken dat de herfst echt begonnen was. Op dezelfde dag haastte nog een late **Zomertortel** zich naar het zuiden over de Puinhoop (PS, FK). De eerste stormgasten van de herfst kwam al eerder. Op 14 september stond er een harde westzuidwestenwind en vlogen er een aantal **Grauwe Pijlstormvogels** (JD, RS ea) langs de zeetrekthut. Later in de ochtend volgde een **Kuhls/Scopoli's Pijlstormvogel** (PS). Deze kon worden doorgebeld naar telpost Savoy in Katwijk waar de vogel al snel werd opgepikt. Het is de eerste waarneming voor de zeetrekpost. In de middag draaide de wind, na de passage van een buienfront, verder naar west en trok aan. Dit leverde een spectaculaire middag met dubbele cijfers voor de dagtotalen van **Noordse Stormvogels** (10) en **Vaal Stormvogeltjes** (11) en verder een **Noordse Pijlstormvogel**, **Grauwe Pijlstormvogels** (7), een **Kleinste jager** en enkele **Grote** en **Kleine Jagers** (JD, AS, PS). Het onder water gezette bollenland trok een **Gestreepte Strandloper** en een **Grauwe Franjepoot** (TH) aan. Vooral deze laatste was goed te bekijken omdat het perceel direct langs het fietspad langs de Leidse Vaart lag en de vogel er bijna een week bleef. Een andere bijzonderheid was een **Roodkeelpieper** die op 15 en 16 september optrok met een groep Graspiepers in de Coepelduynen. Er werden twee **Bladkoningen** ontdekt in Noordwijk: van 28 tot 30 september verbleef er één op de begraafplaats aan de Oude Zeeweg (CZ). Op 29 september zat er één bij de ingang van de Willem v.d. Bergh (AE). Voor de zeetrekthut streek in de middag van 29 september een **Rosse Franjepoot** neer (HV), die een tijdje optrok met de brandingsurfers.

Waarnemers

AE	Arjan van Egmond	FG	Frank Groen	LP	Luuk Punt
AM	Annelies Marijn	FL	Ferry van der Lans	MW	Maarten Wielstra
AG	Addy Glas	FK	Fred Klootwijk	NA	Noël Aarts
AS	Ab Steenvoorden	GT	Gijsbert Twigt	PL	Peter Logtmeijer
BB	Bas v.d. Burg	HM	Hans Meijer	PS	Peter Spierenburg
BN	Bart Noort	HV	Hein Verkade	RG	Reinder Genuit
CS	Cees Struijk	JD	Jelle van Dijk	RR	René van Rossum
CZ	Casper Zuyderduyn	JF	Jaap Faber	RS	Rien Sluijs
EH	Ed van Hecke	JS	Joost van der Sluijs	RSc	Rita Scholing
FB	Frank Bloklander	LB	Lars Buckx	TH	Ton Hogenes

bron: www.waarneming.nl

*Lepelaars 26
juli 2012
Bronsgest
Noordwijk
@René van
Rossum*

